देयम् BhāṭṭCan. 49.20 (*on* xiv. 2.7); कस्मिन्नंशे तर्हि तस्य निवेशोऽत आह ततश्चेति साध्यांशानिवेशकारणस्य विधिविरोधस्यात्राभावमविरोधादित्यनेन दर्शयति NyāySu. (So.) 22.1 (*on* i. 2.7); कः पुनरेतेषां चतुर्णां पौनरुक्त्यपरिहारप्रकाराणां मध्ये अभिमत इत्यपेक्षिते प्रथमोपन्यस्तस्यैकस्यैव न्यायस्य क्वचित् कश्चिदंशः शोध्यत इत्यस्यैवाभिमतत्वमित्याह NyāySu. (So.) 71.28 (*on* i. 2.19); अतो भूतादिशब्दोक्ताश्चत्वारोंऽशा लब्धा इति S'ivārkaMaDī. i. 280.31 (*on* i. 1.27); अर्थभावनाया यागेन स्वर्गं भावयेदित्यादौ स्वर्गादिफलं किमंशः, यागादिर्धात्वर्थः करणांशः, प्रयाजादिः करणोपकार इतिकर्तव्यतांशः SarvaDaKau. 99.27; अंशत्रयवती भावना SarvaDaKau. 99.25; उभाभ्यामप्यंशाभ्यां भावनैवोच्यते ArthSaṁ. 10.4; षडङ्गानि च पूर्ववद् इत्यंशेनापि भवदभीष्टसिद्धौ SetuBa. 76.24; द्रुतायामेव हि परः सन्निकर्षो नाद्रुतायामित्यनेन असंहितम् इत्यंशोऽर्थतो हेतुत्वेन व्याख्यातो भाष्ये LaS'abdeS'e. ii. 53.10; देवांशान् सात्त्विको भुङ्क्ते राक्षसांशांस्तु तामसः। राजसो मानवांशांस्तु सत्त्वे धार्यं मनो यतः S'ukrNī. 1.35; **4 C i** incarnation (in general), embodiment of a part, a form, a part (of a divine or semi-divine being) स्वैरंशैः संप्रसूयध्वं··· मानुषेष्विति MahāBhā. i. 58.47; तं···इन्द्र उवाच···अंशेनावतरस्वेति MahāBhā. i. 58.51; बृहस्पतेः···देवर्षेर्विद्धि भारत। अंशात् द्रोणं समुत्पन्नं MahāBhā. i. 61.63; भास्करस्यांशः कर्णः MahāBhā. i. 126.3; पुराणः शाश्वतो देवो विष्णोरंशः सनातनः MahāBhā. iii. 37.29; (कर्णः) पितुर्ममांशो देवस्य सर्वलोकप्रतापिनः MahāBhā. iii. 42.20; दुर्वासाः शंकरस्यांशः शिष्यायुतसमन्वितः MahāBhā. iii. App. 25.15 [f. n.]; एष ते सुतो···कलेरंशः समुत्पन्नः MahāBhā. xi. 8.27; दक्षो जज्ञे महातेजाः सोमस्यांशेन भारत HariVaṁ. 2.45; तत्रावशिष्टान् मनुजान् सुप्तान् निशि विचेतसः। धक्ष्यते शंकरस्यांशः पावकेनास्त्रतेजसा HariVaṁ. 43.57; ततोंऽशानवनिं देवाः सर्व एवावतारयन् HariVaṁ. 43.69; भुवमंशाविव धर्मयोर्गतौ RaghuVa. 8.16; तस्य शरीरेऽहमंशेन स्वयमेवावतीर्य ··· असुरान् निहनिष्यामि ViṣṇuP. iv. 2.26; पुरुषोत्तममवनिभारावतरणायांशेन मानुषरूपधारिणं···आह ViṣṇuP. iv. 13.20; जगत्यर्थं जगन्नाथ···अवतीर्णोऽसि···तवांशश्चाहमग्रजः ViṣṇuP. v. 7.38; ततोऽवतेरुरंशैः स्वैर्देवास्ते कुरुवेश्मनि MārkP. 7.67; विष्णोरंशेन जायन्ते पृथिव्यां चक्रवर्तिनः BrahmāṇḍP. i. 29.78; नरमंशमादिपुरुषस्य गां गतम् Kirātā. 12.33; कुबेरनामांश इव स्वयंभुवः Kād. 3.4; अमरलोकादंशेनावततार मन्दाकिनी AvantiKa. 20.15; बुधादिला पुरूरवसमंशे मित्रावरुणयोरध्वरे मनोरुत्पन्नो(रू ? द)पादयत् AvantiKa. 146.14; पश्य तावदयं स कंसशत्रोरंशः AvantiKa. 161.11; S'iśuVa. 14.59; ऋष्यशृङ्गचरोरंशः प्रथमोऽयं महाभुजः AnargharRā. 1.50; वसुदेवादंशेन कृष्णः किल संबभूव GītāBh.(S'aṅ.) 2.7 (*on* 1.0); तत्रांशेनावतीर्णस्य विष्णोर्वीर्याणि शंस नः BhāgP. x. i.2; भवद्भिरंशैर्यदुषूपजन्यताम् BhāgP. x. 1.22; जज्ञे रावणनाशार्थं विष्णुरंशेन विश्वभुक् KūrmaP. 231.10 (1.21); ममांशः स तु नागेन्द्र NīlaP. 222; अंशेन जाते भुवि देवदेवे सुनिर्वृता भूमिरथो बभूव ViṣṇuDhaP. i. 35.23; त्रैलोक्यमंश(? शे)न सनाथमेक(? व) कर्तुं महात्माऽदितिजोऽवतीर्णः VāmaP. 29.19; अयाच्यं याचितं यस्मान्ममांशो नीललोहितः। रुद्रो भविष्यति सुतः स च ते हिंस्यति प्रभाम् SkandP. v (1). 2.21; हरेस्त्वमंशोऽत्र कृतावतारः NavaSāC. 9.58; अंशः पुराणपुरुषस्य स निर्जगाम NavaSāC. 18.56; कल्केरंशाः पुरो जाताः···गार्ग्यभर्ग्यविशालाद्या ज्ञातयः KalkiP. i. 2.32; i. 3.42; बलिर्ययौ च सुतलं पितामहसमन्वितः। विष्णुश्चान्तर्दधेऽंशेन तले तस्थौ गदाधरः BṛDharmaP. i. 47.97; अंशेन तेषां भ्रातृत्वं गत्वा तान् नाशये रिपून् BrahmP. 32.26; 7.10; यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भूतले। तदांशेनावतीर्याशु कर्तव्यं धर्मरक्षणम् DevīBhāP. iii. 13.43; देशराजसुतस्तत्र ममांशो हि जनिष्यते BhaviP. 465B. 3 (iii (3). 1.32); अंशास्तेऽपि ···स्वगेहाय ययुः BhaviP. 497B. 29 (iii (3). 20.52); भक्तिं चकार शुद्धानामंशानां परया मुदा BhaviP. 497B. 26. (iii (3) 20.50); एवं ब्रुवति विघ्नेशे स्वरूपधारिणः सुराः। स्थिता अंशान्नदीरूपा ददृशुस्ते विनायकम् GaṇeP. ii. 37.14; तदनु च गणकचिकित्सकसेवकवणिजां···हृदयानि। अंशैः प्रविश्य KalāVi. 1.92; द्वैपायनमुनेरंशस्तत्काले चन्दकोऽभवत् RājTa. (Ka.) 2.16; ताभ्यां योऽजनि विष्णवां(? ष्णवं)शो वासु[दे]व इवापरः। मल्लभूपालक[:] श्रीमां(? मान्) नृपा[णा]मुत्तमोत्तमः॥ शाक[ाब्दे] वेदनेत्रक्षितिशशिगणिते श्रेष्ठकृष्णे [द]शम्यां···EI. iv. 236.78; नृपैः कुमारैः सचिवैः प्रवीरैरपरैरपि···महाबलैर्महोत्साहैरेककार्यप्रवृत्तिभिः। अभेद्यैस्तैरात्मनोंऽशैरिव बाहुबलिर्बभौ TriṣaS'aPuC. i. 5.289; सहस्रं मुनयस्तेऽपि स्वामिनोंऽशा इवामलाः TriṣaS'aPuC. iii. i. 402; दैत्यारिः···स्वैरंशैरवतरितुं चतुर्भिरैच्छत् RāghPāṇ.(Ka.) 1.64; सोऽपी[ह] गोपीशतकेलिकारः कृष्णो महाभारतसूत्रधारः।···पुमानंशकृतावतारः प्रादुर्बभूवोद्धृतभूमिभारः EI. xii. 39.6–7; अंशावतीर्णो यद्वंशे भगवान् परम(?ञ)लोचनः। तत्कुले संगमो राजा समभूत् संपदान्निधिः EI. viii. 309.16; मधुद्विषोंऽशः सत्त्वोन्नतो विग्रहराजनामा PṛthvīVi. 6.33; निजपत्युर्निरीक्ष्यांशं श्रीरियं श्रयते नृपम् PārśvC. 1.378; त्वद्गर्भे वसतिं गताः स इति च स्पष्टार्थमंशे हरेः PratāYaBhū. 216.6; त्वं ममांशो महेश्वरः VetāPañ.(S'i.) 62.32; तादृग्रूपं तं प्रकटीकृत्य तस्मिन् स्वयमाविर्भूयायःपिण्डे वह्निवत् तत्कार्याणि करोति यस्मिन् यस्मिन्नवतारे स सोंऽश इत्युच्यते AṇuBh. 212.25 (*on* iii. 3.3); BallāC. 48.18; देवेष्वंशेन जातस्य कृष्णस्य UjjvaNīMa. 69.2; तस्यैवांशाः सर्वे देवाः S'aṅkaVi. (Ā.) 27.4; जगत्कारणवाक्यैः···प्रतिपादितं ब्रह्मैव गणपतिरिति तस्यांशा ब्रह्मादयः सृष्ट्यादिकर्तार इति S'aṅkaVi.(Ā.) 112.19; सहस्रवदनस्यांशो येन ध्वंसो रुजां कृतः BhāvPra.(Bhā.) i. 1.63; हरेरंशोऽस्ति गर्भस्ते जगत्त्रयहितैषिणः VīraBhā. 7.64; एकश्चतुर्धा जातो यस्तस्यांशः पञ्चमो ह्ययम्। सर्वनाशाय सीतेति संमोहयति रावणम् AdbhuDa. 5.11; स खलु परमेश्वरस्यैवांशः Jīvān. 208.1; यस्यांशेन रजोयुक्तः सृष्टौ ब्रह्मा व्यजायत SātvaT. 1.41; श्रीजाने मामकीने त्वमवतर कुलेऽद्यैव भूयः स्वकीयैः अंशैः ĀnandRa. 1.39; स···खलान् शासितुं गर्भेऽंशेन मुदावसत्···सत्यप्रतिज्ञः पुमान् ĀnandRa. 3.6; **4 C ii** partial incarnation (*aṁśa* explained as comprising $1/4$ of the highest Lord; *kalā* = $1/16$; *vibhūti* = $1/100$) अंशस्तुरीयो भागः स्यात् कला तु षोडशी मता। शतभागो विभूतिश्च वर्ण्यते कविभिः पृथक् SātvaT. 3.9; अंशप्रकाशादंशः स्यात् कलायास्तु कला स्मृता। विभूतेस्तु विभूतिः स्यात् एष भेदो न हि स्वतः SātvaT. 3.25; यतः कृष्णावतारेण भगभेदाः पृथक् पृथक्। संदर्शिताः पृथक्कार्ये तस्मात् संपूर्ण उच्यते SātvaT. 3.27; रामो मत्स्यकूर्मवराहा नरकेशरी।··· नरनारायणो दत्तः कलौ च बुद्धकल्किनौ। ज्ञानकर्मप्रभावाद्यैरंशा विष्णोः प्रकीर्तिताः SātvaT. 3.31. एषा मया ते कथिता संपूर्णांशकलाभिदा। कार्यानुरूपा विप्रेन्द्र भगभेदप्रदर्शनात् SātvaT. 3.34; तत्र पूर्णोऽपि अल्पगुणशक्त्याविष्करणादंश इत्युच्यते, मत्स्यकूर्मवराहवामनहयग्रीवहंसादिरूपः। पूर्णशक्त्यादिव्यक्तीकरणात् पूर्णः श्रीनृसिंहो दाशरथी रामः श्रीकृष्णश्चेति विवेकः VedāntRaMañ. 49.1; अंशानां च कलानां च यत्र सौते निरूपणम्।···के प्राकृताः का प्रकृतिः क आत्मा प्रकृतेः परः।···के वांशाः प्रकृतेश्चापि कलाः का वा कलाकलाः। तासां च चरितं ध्यानं पूजास्तोत्रादिकं शुभम्। BrahmaVaiP. i. 1.22; पूर्णो भावः परस्य नासावंशः YātrāPra. 3.218. **5 A** a Vedic metre of 82 syllables regarded as hypermetric with two syllables (*svarāṭ*) form of कृति (8o syllables) or a hypometric with two syllables (*virāṭ*) form of प्रकृति (84 syllables) राट् विराट्···अंशोऽम्भोऽम्बु ṚPrāti. 17.4 (comm. इति यथैकविंशतिर्विराजश्च द्राविंशत्यक्षरादयो द्विशताक्षरपर्यन्ताः); अर्णश्चांशश्चाम्भश्चाम्बु च वार्यपि उदकमित्युत्तमस्य NidāSū. 1.5; **5 B i** a key-note in the *jāti* or *rāga*, the principal expressive note of a mode (*rāga*). It has ten characteristic features (*lakṣaṇa*) तत्रांशो नाम–यस्मिन् भवति रागश्च यस्माच्चैव प्रवर्तते। मन्द्रश्च तारमन्द्रश्च योऽत्यर्थं चोपलभ्यते। [अनेकस्वरसंयोगे योऽत्यर्थमुपलभ्यते। अन्यश्च बलिनो यस्य संवादी चानुवाद्यपि]॥ ग्रहापन्यासविन्याससंन्यासन्यासगोचरः। अनुवृत्तश्च यस्येह सोंऽशः स्याद्दशलक्षणः NāṭyaS'ā. 28.68; यश्च बहुप्रयोगतरः सोऽप्यंशः BṛDeśī. 57.12; यो रागस्य विषयत्वेनावस्थितः स्वरः सोऽप्यंशः BṛDeśī. 57.13; यस्मिन्नंशे क्रियमाणे रागाभिव्यक्ति(भि ?)र्भवति सोंऽशः BṛDeśī. 57.15; अंस(? श)न्यासग्रहकृतपदं ताडितं मन्द्रभूमौ षड्जं तन्वन् ऋषभरहितं धैवतेनापि हीनम्। हिन्दोलाख्यः सुखयति EI. viii. 105.21; SaṁgīRa. i. 177.1 (7.22); ii. 172.5 (3.101); iii. 35.1 (5.73); SvarameKa. 5.17; it is variously designated : *vādin* तत्र यो यदंशः स तदा वादी NāṭyaS'ā. 28.22; यो रक्तिव्यञ्जको गेये यत्संवाद्यनुवादिनौ। विदार्यां बहुलौ यस्मात्तारमन्द्रव्यवस्थितिः। यः स्वयं यस्य संवादी चानुवादी स्वरोऽपरः। न्यासापन्यासविन्याससंन्यासग्रहतां गतः। प्रयोगे बहुलः स स्याद्वाद्यंशो SaṁgīRa. i. 181.7 (7.34); *jīvasvara* अंशो जीवस्वरो मतः SaṁgīRa. ii. 184.12 (3.165); बहुशो गीयते येन स्वरेणांशः स कथ्यते। अंशस्वरस्त्वसावेव जीवस्वर इति स्मृतः CaturDa. 5.7; **5 B ii** a group of notes of one *rāga* introduced into another *rāga* for enhancing the effect रागान्तरस्यावयवो रागेंऽशः (comm. °अन्यरागस्यावयवः स्वरसमुदायरूप एकदेशो रक्त्यर्थमुपादीयमानोंऽश इति परिभाष्यते) SaṁgīRa. ii. 177.3 (3.133). **5 C** one degree, $1/360$ part of a circle, $1/30$ part of a *rāśi* शशिराशयष्ठ चक्रं तेंऽशकलायोजनानि यवञगुणाः ĀryaBh. 1.4 (8); (comm. भगणाद् द्वादशांशो राशिरित्युक्तं भवति। ते राशयो यगुणास्त्रिंशद्गुणिता अंशा भवन्ति); अंशाः कलास्तथैवं विभागतुल्याः स्वकक्ष्यासु ĀryaBh. 3.14 (60) (comm. स्वकक्ष्याया द्वादशांशतुल्यो राशिः। राशिक्षेत्रत्रिंशांशतुल्यक्षेत्रो भागः (i. e. अंशः)। तथा कलादयः); मीनस्य द्वाविंशे [षड्] द्विंशे कार्मुकस्यांशे PañcSi. 3.62 (3.24); तथैकराशिगानामेकोंऽशं हरति बली Bṛhajjā. 7.3; लग्नस्य येंऽशा ह्युदिता ग्रहो यः YogYā. 5.19; HorāSā. 7.16; तद्दोस्त्रिघ्ना दशाप्तांशा विज्ञेया अयनाभिधाः SūrySi. 3.10 (103); उच्चबलं कन्यायां बुधस्य तुङ्गांशकैः सदा चिन्त्यम्। परतस्त्रिकोणजातं पञ्चभिरंशैः स्वराशिजं परतः Sārā. 5.21; विकलालिप्तांशराशिभगणान्तः। क्षेत्रविभागस्तुल्यः कालेन विनाडिकाद्येन BrāhmSphuSi. 1.6; MaBhāsk. 1.15; चरभे अंशो विकला ततढे विवरात् सितोच्चं स्यात् ĀryaSi. 1.45 (32); 18.48 (237); अंशो भागो लवः प्रोक्तो लिप्ता च कलिका कला। विलिप्तिका च विकला सदा बुधैर्निगद्यते GaṇiNā. 99; ताडितः खदहनैर्दिनसंघः षट्कषट्कशरहृत् फलमंशाः GrahaGa. 31.21 (5.21); 6.1 (1.18) योजनसंख्या भांशैर्गुणिता स्वपरिधिहृता भवन्त्यंशाः। भूमौ कक्षायां वा Golā. 186.10 (20.50); मेषादिराशेस्त्रिंशमंशं यावता कालेन रविर्भुङ्क्ते तावान् कालः सौरः अहोरात्रः SmṛtiCan. v. 119.9; स्थितिरसहतिरंशा GrahaLā. 6.5; 2.1; स्वेष्टमध्यपरिध्यंशैः फलं कार्यं विचक्षणैः SiddhāTaVi. 110.24; 111.10; **5 D i** used as